Lausunto 7.5.2018

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Viite: lausuntopyyntönne 26.4.2018

Asia: Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2019-2022 (VNS 1/2018)

Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU ry kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua julkisen talouden suunnitelmasta sekä lausuu eduskunnan sivistysvaliokunnalle kunnioittaen seuraavaa:

OSKU keskittyy lausunnossaan Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaa koskeviin sekä muihin erityisen laajasti opiskelijoiden ja nuorten elämää koskettaviin toimiin. OSKU haluaa muistuttaa erityisesti ammatillisen koulutuksen tilanteesta sekä ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanon tuen tärkeydestä.

Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelma

Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelmaan vuonna 2019 osoitetut 0,5 milj. euroa ja 1,5 milj. euroa vuosittain 2020-2022 ovat oikean suuntaisia toimenpiteitä. OSKU kuitenkin toivoo, että Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelmassa ja sille varatussa rahoituksessa huomioitaisiin paremmin opiskelija-asuntolat. Ammatillisen koulutuksen saavutettavuuden ja alueellisen tasa-arvon näkökulmasta asuntolat ovat erittäin tärkeä tukitoimi, joilla on myös Opetushallituksen selvityksessä todettu olevan koulutuksen keskeyttämiseltä suojaava vaikutus. Koulutuksen järjestäjien ylläpitämissä asuntoloissa asuu yli 10 000 opiskelijaa, mutta monet asuntolat kaipaisivat kiireellisesti kunnostamista ja korjausta.

Ensimmäisen vieraan kielen eli A1-kielen opiskelun varhaistuminen

OSKU pitää tärkeänä, että A1-kielen opiskelun varhaistumiselle vuodesta 2020 alkaen on varattu erillinen rahoitus kuntien valtionosuuksiin.

Ammatillisen koulutuksen reformin tukiohjelma

Ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanon tukiohjelmalle kohdistettu 15 miljoonan euron lisärahoitus vuonna 2019 on toimenpiteenä OSKUn näkökulmasta oikeansuuntainen mutta riittämätön. Tuolle 15 miljoonalle on asetettu erittäin tärkeitä ja kunnianhimoisia tavoitteita (”vahvistetaan ammatillisen koulutuksen digitalisaatiota ja työelämäyhteistyötä, ehkäistään koulutuksen keskeyttämistä ja syrjäytymistä sekä rakennetaan yksilöllisiä polkuja koulutukseen ja työelämään”), jotka ansaitsisivat myös määrärahojen osalta vahvempaa huomiota julkisen talouden suunnitelmassa.

OSKU haluaa tässä yhteydessä muistuttaa, että ammatillisen koulutuksen rahoitusta on leikattu vuodesta 2013 lähtien. Samaan aikaan ammatilliseen koulutukseen osallistuneiden määrä on lisääntynyt,

erityisopiskelijoiden määrä kasvanut voimakkaasti ja vieraskielisten opiskelijoiden määrä lisääntynyt erittäin merkittävästi. Uusimman Nuorisobarometrin tulosten mukaan varsinkin ammatillisen koulutuksen rahoitusleikkaukset iskevät todennäköisesti juuri niihin, joilla on muutoinkin kohonnut riski jäädä koulutuksen ulkopuolelle.

Jotta ammatillisen koulutuksen rahoitustilanne ei muodostuisi kohtuuttomaksi haasteeksi laadukkaan ja opiskelijalähtöisen ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanolle oppilaitostasolla, OSKU toivoisi näkevänsä lisää rahoitusta ammatilliseen koulutukseen kohdennetusti erityisesti:

- erityisopiskelijoiden riittävän tuen mahdollistamiseen
- henkilökohtaisen osaamisen kehittämisen suunnitelman laadukkaan toteuttamisen vaatiman ohjauksen varmistamiseen
- työpaikoilla järjestettävän koulutuksen vaatiman riittävän opiskelijan opettamisen ja ohjauksen turvaamiseen sekä
- opettajan antaman opetuksen määrän riittävyyden varmistamiseen.

OSKU toivoo, että sivistysvaliokunta lähettäisi näiltä osin valtioneuvostolle vahvan viestin ammatillisen koulutuksen paremmasta huomioimisesta julkisen talouden suunnitelmassa.

Opintorahan oppimateriaalilisä

Opintorahan vähävaraisuuskorotukseen oikeutetulle alle 20-vuotiaalle opiskelijalle myönnettävä opintorahan oppimateriaalisä 1.8.2019 alkaen ja siihen varatut määrärahat ovat OSKUn näkökulmasta toimenpiteinä oikeaan ongelmaan pureutuvia mutta riittämättömiä. Koulutuksen keskeyttämisen vähentämiseksi toisen asteen opintojen aito maksuttomuus tulisi turvata myös oppimateriaalien osalta. Uusimman Nuorisobarometrin mukaan rahan puute vaikuttaa erityisesti ammatillisen koulutuksen keskeyttämiseen, sillä ammatillisen tutkinnon keskeyttäneistä peräti 16 % ilmoitti rahan puutteen vaikuttaneen keskeyttämiseen erittäin tai melko paljon.

Opiskeluterveydenhuolto

OSKU on iloinen, että opiskelijoiden hyvinvointi saa huomiota julkisen talouden suunnitelmassa muun muassa opiskeluterveydenhuollon muodossa, mutta OSKU toivoisi, että julkisen talouden suunnitelmassa kiinnitettäisiin huomiota opiskeluterveydenhuoltoon myös toisen asteen opiskelijoiden osalta. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toteuttama oppilas- ja opiskelijahuoltolain toimeenpanon arviointi toi esiin merkittäviä puutteita ammattiin opiskeleville suunnattujen psykologi- ja kuraattoripalveluiden saatavuudessa. Erityisen huolestuttavaa on, että alueellinen tasa-arvo ei palveluiden saatavuudessa tällä hetkellä toteudu. Myös ammatillisen koulutuksen reformin vaikutuksien arviointi opiskeluhuoltoon on aihepiiri, jonka toivoisi näkyvän rahoituslinjauksissa.

Lausunto 7.5.2018

Ohjaamotoiminnan vakiinnuttaminen

OSKU kiittää, että julkisen talouden suunnitelmassa on pidetty kiinni aiemmin tehdystä linjauksesta ohjaamotoiminnan vakiinnuttamisesta. Ohjaamotoiminta on matalan kynnyksen ja yhden luukun periaatteella toimivana konseptina erittäin toimiva toimintamalli nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn.

Helsingissä 7.5.2018

Emmi Pentikäinen
Puheenjohtaja
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry

Juuso Luomala
Pääsihteeri
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry

Lisätietoja:
pääsihteeri Juuso Luomala, puh. 044 977 4014, juuso.luomala@osku.info